

Būna, kad norai visgi išsipildo. Net jei ir po mirties. Jau sunkiai sirgdamas charizmatiškasis, į jokių rėmus netelpantis savamokslis medžio skulptorius Rimantas Idzelis (1950–2013) savo mylimajai jų išsakė du: skulptūra Stasiui Petrauskui-Bitlui (stovi Panevėžyje, Ukmergės gatvėje) ir jo paties prozos knyga. Pastaroji išleista R. Idzelio kūrybinio palikimo saugojimo iniciatorės, visuomenininkės Nomedos Simėnienės dėka. Knygos „Cirkumfrakt“ sutiktuvės vyko Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje.

Vadinasi, reikėjo

Išties R. Idzelio kūryba bibliotekoje karaliavo tris mėnesius. Panevėžiečiams ir miesto svečiams buvo pristatomi skulptoriaus medžio darbai, keliolikos minučių Henriko Gulbino filmas „Idzelis“ (2023).

Ekspozicijos iniciatorė N. Simėnienė teigia tokio visuomenės dėmesio nesitikėjusi: „Lankomumas nustebino. Aš pati jaučiausi tarsi įsidarbinusi bibliotekoje – vedžiojau žmones po parodą, pasakojau pasakojau pasakojau... Vadinasi, tai svarbu, to reikėjo – kūrėjui, visuomenei“.

Visuomenininkė džiaugiasi pati susipažinusi su daugybe naujų žmonių, apie menininką išgirdusi naujų prisiminimų, faktų ir istorijų. Pavyzdžiui, ši: „Apžiūrinėdama parodą viena lankytoja sako: „Turbūt su Idzeliu mokėmės 8 klasėje. Buvo labai pasiutęs. Visi rašėme lietuvių kalbos diktantą. Mokytoja komentuoja Idzelio darbą: visas tekstas – be jokių skyrybos ženklų, šie visi tvarkingai surikiuoti kažkodėl teksto apačioje“.

Daug šiltų atsiliepimų sulaukusi R. Idzelio medžio skulptūrų paroda toliau keliaus po Lietuvą. Jau suplanuotos stotelės Anykščiuose, Kupiškyje, Kėdainiuose, Biržuose, Kaune ir kt.

Kažkoks keistas dalykas. Menininkas numiršta. Jo kūriniai prapuola, tarsi užmirštami. O po kurio laiko atgyja – ir kūryba, ir atmintis. Ačiū Dievui už tokias keistybės“, – sako kunigas, poetas Justas Jasėnas.

Ačiū, Rimai

Dar dažais kvepianti R. Idzelio mažosios prozos knyga „Cirkumfrakt“ kaip ir pats menininkas – laisva, nesušukuota ir gaivališka. Čia susilieja tiesa ir fantazija, dviejų kūrėjų, draugų ir bendraminčių – R. Idzelio ir Bitlo – asmenybės, gyvenimiški nutikimai, išvalgos, tiesos, svajos, apmąstymai. Daug ironijos, sarkazmo, humoro, į gražų rūbą nevelkamų žodžių.

„Gyvatynas ta knyga. Kaip ir gyvenimas. Bet juk norisi gyventi, – šypsosi J. Jasėnas. – Gerai,

kad nėra apibrėžtumo, nes šis nusibodo. Nerenovuota, neapklijuota. Gyva, tikra, paveiku. Ir nereikia pulti aiškintis: apie tą Jadžę ar ne tą. Jei reikės – sužinosit, ne – tai ne”.

„Jei Rimantas būtų šiapus, sutiktuvės vyktų Paberžėje, atėjusiems vaišės patiektos sutvarkytame lovyje. Tikiuosi, už biblioteką Rimas nebars, – šypteli N. Simėnienė, – juolab tarsi padėdavo visame leidybos kelyje, kada kažkaip vis išsisprendavo problemos. Kaskart neužmiršdavau padėkoti: ačiū, Rimai”.

Artimiausi N. Simėnienės planai – dar viena knyga – išsamesnis R. Idzelio kūrybos ir gyvenimo pristatymas. Kada ji bus išleista, priklausys nuo rėmėjų paramos.

Neišmatuojamas

Kelios citatos iš knygos „Cirkumfrakt”.

„Visą gyvenimą manęs nekentė ne už tai, ką darau, o už tai, ko nedarau”.

„Nenoriu būti suskaičiuotas, pasvertas, išmatuotas išmatomis. Vienas senovės žydu karalius sumanė įvest reformą ir suskaičiuoti visą savo tautą, ir žinoti, kas kiek turi. Jį ištiko Dievo bausmė bei visus jo parankinius – baisiausi subinių spuogai. Pranašas pašnibždėjo išeitį. Atsiprašymui prieš žmones ir Dievą ištirpino daug aukso ir nuliejo 9 auksines subines, ir padėjo ant altoriaus. Bausmė praėjo. Bus taip ir tiems pajamų mokesčiams, būsto mokesčiams, banko procentams, privalomam sveikatos draudimui ir visiems kitiems”.

„Aš labai ribotas žmogus: mano jūra – vonia, mano valtis – bliūdas, mano inkaras – plaktukas, mano burė – tapyba, vėjas burei – Dievas. Irklų taip ir neturėjau, kur pūtė, ten ir plaukiau”.

Knygą „Cirkumfrakt” rasite bibliotekoje. Kviečiame užsukti arba užsisakyti internetu – www.ibiblioteka.lt.

Rimantas Idzelis: mano burė - tapyba, vėjas burei - Dievas

